

Akademinis laipsnis	Magistrantas
Vardas ir pavardė	Rytė Kukulskytė
Institucija, padalinys	VU TSPMI
Institucijos adresas	Vokiečių g., 10, Vilnius, LT-01130
Pranešėjo kontaktiniai duomenys (el. paštas, tel. nr.)	ryte.kukulskyte@gmail.com, +37069579604
Pranešimo pavadinimas	Alternatyvus veiksmas sovietmečiu: etnokultūrinio judėjimo mobilizacijos galimybių analizė
Raktiniai žodžiai	Sovietmetis – alternatyvus veiksmas – etnokultūrinis sąjūdis – socialiniai tinklai

Konferencijos pranešimo santrauka (500 žodžių)

Lietuvoje 7–ajame deš. formuotis pradėjęs, „iš apačios“ kilęs ir alternatyvias sovietinėms normas puoselėjęs etnokultūrinis judėjimas apėmė labai platų veiklos spektrą. Galima išskirti ryškiausias, tarpusavyje susijusias ir persipynusias sritis: žygeivystę, kraštotyra ir folklorą. Šis judėjimas – puikus alternatyvios visuomenės, veikusios totalitarinio režimo pašonėje pavyzdys. Vienas įdomiausių šio judėjimo bruožų – gebėjimas greitai ir efektyviai suburti žmones įvairiems vienkartiniams (tokios akcijos kaip S. Dariaus gimtinės gelbėjimo akcija, įvairūs žygiai Lietuvai svarbiomis vietomis ir pan.) ar daugkartiniams (Rasų šventė, Vėlinės) renginiams. Stebina šio judėjimo gebėjimas operatyviai suburti platų žmonių ratą tokio pobūdžio susijėjimams, kuriuos režimas laikė pavojingais ir dažniausiai nesėkmi ngai siekė užkirsti kelią jų įvykimui. Kaip paaiškinti etnokultūrinio judėjimo gebėjimą pakartotinai rengti nesankcionuotus Lietuvos valstybingumą puoselėjančius renginius?

Tyrime pasitelkiama socialinių tinklų teorija, kurios pradininkas M. Granovetter išskėlė silpnųjų ryšių (labiau atomizuoti ryšiai, pvz.: tarp pažįstamų) svarbą lyginant su stipriaisiais (artimesnis, asmeninis santykis tarp žmonių, pvz.: draugystė, giminystė) (M. Granovetter, 1973). Jo teigimu, silpnieji ryšiai daro didesnę įtaką kolektyvinio veikimo mobilizacijai ir bendrai visuomenės integracijai. Kadangi aktyvistai yra linke burtis į nedideles, stipriai integruotas grupes, jos nėra tarpusavyje stipriai susijusios ir yra sujungiamos silpnųjų ryšių – „tiltų“. Autoriai, nagrinėjantys socialinius tinklus, slaptai veikiančius didelės rizikos sąlygomis teigia, kad tokie tinklai, turi derinti komunikacijos efektyvumą ir tinklo slaptumą. Žmonių įsitraukimą į rizikingą ir daug pastangų reikalaujančią veiklą lemia ne tik ideologinis atsidavimas, bet ir mikrostruktūriniai veiksniai – asmeninis ryšys su jau dalyvaujančiais veikloje ar narystė organizacijoje (Crossley, 2007; Ericson, 1981). Pasitelkiant socialinių tinklų analizę pranešime nagrinėjami ryškiausių etnokultūrinio judėjimo rengtų akcijų (Rasos šventė, Vėlinės, plataus masto žygiai) mobilizaciniai mechanizmai. Duomenys gauti atlikus giluminius pusiau struktūruotus interviu su judėjimo lyderiais ir dalyviais, pasitelkus archyvinę medžiagą ir jau publikuotus to meto veiklos atsiminimus.

Rekonstruojant etnokultūrinio judėjimo tinklo savybes siekiama atskleisti nesankcionuotų renginių platų mastą ir greitą bei efektyvą organizavimą lėmusius veiksnius. Tokie renginiai kaip Rasos šventė tapo visą alternatyvią sovietiniam režimui erdvę apjungiančiu įvykiu. Pranešime nagrinėjama, kokios tinklo savybės leidžia paaiškinti etnokultūrinio judėjimo gebėjimą mobilizuoti žmones nesisteminiam renginiams sovietinio režimo sąlygomis.